

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY

CHRISTINE STIX-HACKL

prednesené 11. mája 2006¹

I — Úvodné poznámky

II — Právny rámec

A — Právo Spoločenstva

1. Toto konanie o nesplnení povinnosti členským štátom sa týka, podobne ako paralelný návrh na začatie prejudiciálneho konania², prístupu k výkonu povolania advokáta v Luxembursku. Ide najmä o zlučiteľnosť podmienok upravených v luxemburskom zákonodarstve so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES zo 16. februára 1998 o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia³ (ďalej len „smernica 98/5“).

2. Podľa článku 1 ods. 1 smernice 98/5 má táto smernica uľahčiť trvalé vykonávanie advokátskeho povolania ako samostatnej zárobkovej činnosti alebo v platenom pracovnoprávnom vzťahu v inom členskom štáte, ako je ten, v ktorom bola získaná odborná kvalifikácia.

3. Podľa článku 2 prvého odseku je každý advokát oprávnený trvale vykonávať na základe profesijného titulu domovskej krajiny v ktoromkoľvek členskom štáte činnosti uvedené v článku 5.

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Vec Wilson, C-506/04, moje návrhy v tejto veci z dnešného dňa (11. mája 2006).

3 — Ú. v. ES L 77, s. 36; Mim. vyd. 06/003, s. 83.

4. Článok 3 ods. 1, 2 a 4 smernice 98/5, ktorý upravuje registráciu na príslušnom orgáne, znie:

„1. Právnik [Advokát — *neoficiálny preklad*], ktorý chce vykonávať činnosť v inom členskom štáte ako je ten, v ktorom nadobudol svoju profesijnú kvalifikáciu, sa zaregistruje na príslušnom orgáne v danom štáte.

2. Príslušný orgán v hostiteľskom členskom štáte zaregistruje právnika [advokáta — *neoficiálny preklad*] po predložení osvedčenia, ktoré potvrdzuje jeho registráciu na príslušnom orgáne v jeho domovskom členskom štáte. Orgán môže vyžadovať, aby tento doklad nebol starší ako tri mesiace, ak je predložený príslušným orgánom domovského členského štátu. Orgán o registrácii informuje príslušný orgán v domovskom členskom štáte.

...

4. Ak príslušný orgán v hostiteľskom štáte uverejní mená právnikov [advokátov — *neoficiálny preklad*], ktorí sú registrovaní na tomto orgáne, uverejní tiež mená právnikov [advokátov — *neoficiálny preklad*], ktorí sú registrovaní podľa tejto smernice.“

5. Článok 5 smernice 98/5, ktorý upravuje oblasť činnosti, znie:

„1. Pokiaľ v odseku 2 a 3 nie je ustanovené inak, právnik [advokát — *neoficiálny preklad*], ktorý vykonáva činnosť na základe profesijného titulu svojej domovskej krajiny, vykonáva tie isté činnosti ako právnik [advokát — *neoficiálny preklad*], ktorý vykonáva činnosť na základe príslušného profesijného titulu, ktorý sa používa v hostiteľskom členskom štáte, okrem iného dáva [právne — *neoficiálny preklad*] rady, ktoré sa týkajú práva jeho domovského členského štátu, práva spoločenstva, medzinárodného práva a práva hostiteľského členského štátu. V každom prípade sa uplatňujú procesné pravidlá platné na vnútroštátnych súdoch.

2. Členské štáty, na ktorých území existuje predpísaná kategória autorizovaných právnikov [advokátov — *neoficiálny preklad*], ktorí pripravujú zmluvy oprávňujúce spravovať majetok zosnulých a zakladať a prevádzať pozemkové práva, ktorých príprava je v iných členských štátoch výhradne rezervovaná pre iné profesie ako pre právnikov [advokátov — *neoficiálny preklad*], môžu z týchto činností vylúčiť právnikov [advokátov — *neoficiálny preklad*], ktorí vykonávajú činnosť na základe profesijného titulu domovskej krajiny udeľného v niektorom z týchto členských štátov.

3. Pri vykonávaní činnosti spojenej so zastupovaním alebo obhajobou klienta v konaní pred súdom a pokiaľ právne predpisy hostiteľského členského štátu vyhradzujú vykonávanie týchto činností právnikom [advokátom — *neoficiálny preklad*], ktorí vykonávajú povolanie na základe

profesijného titulu tohto štátu, môže hostiteľský štát žiadať, aby právnici [advokáti — *neoficiálny preklad*], ktorí vykonávajú povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, spolupracovali s právníkom [advokátom — *neoficiálny preklad*], ktorý pôsobí pred daným súdnym orgánom a ktorý bude v prípade potreby zodpovedný tomuto orgánu, prípadne s „avoué“, ktorý tam pôsobí.

B — Vnútroštátne právo

7. Súvisiaca právna úprava jazykového režimu je upravená v zákone z 24. februára 1984 o jazykovom režime (ďalej len „zákon z roku 1984“)⁴.

Na účely zabezpečenia plynulej činnosti súdneho systému však môžu členské štáty stanoviť osobitné pravidlá pre prístup na najvyšší súd, ako napríklad využívanie služieb právnikov [advokátov — *neoficiálny preklad*] špecialistov.“

6. Článok 7 ods. 2 smernice 98/5 znie:

„Pred začatím disciplinárneho konania proti právníkovi [advokátovi — *neoficiálny preklad*], ktorý vykonáva povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, informuje príslušný orgán v hostiteľskom členskom štáte čo najskôr príslušný orgán v domovskom členskom štáte a poskytne mu všetky dôležité informácie.

8. Podľa jeho článku 2 sa zákony a nariadenia, ktoré ich vykonávajú, prijímajú vo francúzštine. Iné nariadenia môžu byť prijaté aj v inom jazyku. Autentické je to jazykové znenie, v ktorom bol právny akt prijatý.

9. Podľa článku 3 zákona z roku 1984 je možné použiť, s vylúčením osobitných právnych predpisov týkajúcich sa správy a súdnej právomoci, francúzske, nemecké alebo luxemburské jazykové znenie.

Prvý pododsek [sa] uplatní primerane, ak disciplinárne konanie začne príslušný orgán domovského členského štátu, ktorý rovnakým spôsobom informuje príslušný orgán hostiteľského(-ých) členského(-ých) štátu (-ov).“

10. Zákon preberajúci smernicu 98/5 do vnútroštátneho práva Luxemburského veľ-

⁴ — *Mémorial A*, č. 16, z 27. februára 1984, s. 196.

kovojvodstva predstavuje zákon z 13. novembra 2002 (ďalej len „zákon z roku 2002“)⁵, ktorý zmenil niektoré predpisy luxemburského práva⁶.

11. Právna úprava týkajúca sa výkonu činnosti osoby s adresou na účely doručovania („domiciliaire“) sa nachádza v článku 1 ods. 1 zákona z 31. mája 1999⁷ v znení článku 15 zákona z 13. novembra 2002. Podľa nej smú byť len advokáti, ktorí sú zaregistrovaní na zozname I v zmysle článku 8 ods. 3 zákona z roku 1991, osobou s adresou na účely doručovania.

12. Podľa článku 8 ods. 3 zákona z roku 1991 v znení článku 14 zákona z roku 2002 existujú štyri zoznamy advokátov: zoznam I (advokáti spĺňajúci podmienky podľa článku 5, to znamená registráciu, a podľa článku 6 upravujúceho podmienky registrácie a zloženie sľubu a advokáti, ktorí zložili skúšku), zoznam II (advokáti spĺňajúci podmienky podľa článkov 5 a 6), zoznam III a zoznam IV (advokáti vykonávajúci svoju činnosť na základe svojho profesijného titulu domovskej krajiny).

13. Ďalšie predpisy vnútroštátneho práva sa nachádzajú v prílohe k mojim dnešným návrhom vo veci C-506/04.

5 — *Mémorial A*, č. 140, zo 17. decembra 2002, s. 3202.

6 — Zákon z 10. augusta 1991 týkajúci sa advokátskeho povolania (*Mémorial A*, č. 58, z 27. augusta 1991, s. 1110) a zákon z 31. mája 1999.

7 — *Mémorial A*, č. 77, z 21. júna 1999, s. 1681.

III — Skutkový stav, konanie pred podaním žaloby a súdne konanie

14. V priebehu roku 2003 dostala Komisia sťažnosť, v ktorej sa tvrdilo, že v Luxembursku existujú prekážky týkajúce sa výkonu advokátskeho povolania na základe profesijného titulu domovskej krajiny. Tieto prekážky sa týkali po prvé jazykových znalostí požadovaných na základe zákona z roku 2002, po druhé zákazu výkonu činnosti ako osoby s adresou na účely doručovania (domiciliaire) a povinnosti predložiť každoročne osvedčenie domovského členského štátu.

15. V písomnej výzve zo 17. októbra 2003 začala Komisia proti Luxembursku konanie o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES. Po písomnej odpovedi Luxemburska z 23. decembra 2003 zaslala Komisia 9. júla 2004 odôvodnené stanovisko, na ktoré Luxembursko odpovedalo listom z 23. septembra 2004.

16. Dňa 29. apríla 2005 podala Komisia proti Luxemburskému veľkovojvodstvu žalobu na Súdny dvor Európskych spoločenstiev podľa článku 226 ES a navrhovala

1. určiť, že Luxemburské veľkovojvodstvo si tým, že na účely usadenia na základe

profesijného titulu domovskej krajiny ponechalo v platnosti požiadavky preverenia jazykových znalostí, zákaz výkonu činnosti ako osoby s adresou na účely doručovania (*domiciliataire*) a povinnosť každoročne predkladať osvedčenie domovského členského štátu, nesplnilo svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES zo 16. februára 1998 o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia, najmä z jej článkov 2, 3 a 5;

2. zaviazat' Luxemburské veľkovoľvodstvo na náhradu trov konania.

IV — O prvom žalobnom dôvode: Požiadavky týkajúce sa jazykových znalostí

A — *Tvrdenia účastníkov konania*

1. Komisia

17. Zavedenie preverenia jazykových znalostí ako predpokladu registrácie „európskeho advokáta“ do zoznamu advokátov je v rozpore so všeobecným cieľom smernice 98/5, ktorým je uľahčenie trvalého výkonu advokátskeho povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia, a porušuje najmä článok 3 ods. 2 smernice 98/5, podľa ktorého advokáta zaregistruje

hostiteľský členský štát „po predložení osvedčenia, ktoré potvrdzuje jeho registráciu na príslušnom orgáne v jeho domovskom členskom štáte“.

18. Ako vyplýva z rozsudku vo veci Luxembursko/Parlament a Rada⁸, zákonodarca Spoločenstva uprednostňuje právnu úpravu, ktorá navzájom spája informovanie spotrebiteľa, obmedzenia rozsahu a spôsobov výkonu určitých činností spojených s povolaním, kumuláciu profesijných a stavovských pravidiel, povinnosť poistenia, ako aj disciplinárny poriadok príslušných orgánov domovského členského štátu a hostiteľského členského štátu pred systémom predbežnej kontroly kvalifikácie vo vnútroštátnom práve hostiteľského členského štátu a ešte viac pred predbežnou kontrolou jazykových znalostí úradných jazykov hostiteľského členského štátu.

19. Na rozdiel od stanoviska, ktoré zastáva luxemburská vláda, nie je možné „európskym advokátom“, ktorí chcú vykonávať svoju činnosť na základe svojho profesijného titulu domovskej krajiny v hostiteľskom členskom štáte, ukladať tie isté — najmä s jazykom súvisiace — podmienky ako advokátom, ktorí chcú svoje povolanie v tomto štáte vykonávať na základe príslušného profesijného titulu tohto štátu.

⁸ — Rozsudok zo 7. novembra 2000, C-168/98, Zb. s. I-9131, body 33 až 43.

20. Pri bližšom preskúmaní druhu žiadostí, ktorým sa venujú zvyčajne advokáti, ktorí patria do oblastí pôsobnosti smernice 98/5 (pozri najmä odôvodnenie č. 5 smernice 98/5) je zrejmé, že znalosti úradných jazykov hostiteľského členského štátu nie sú na tento účel bezpodmienečne potrebné.

21. Zavedenie preverenia jazykových znalostí ako predpokladu registrácie „európskeho advokáta“ do zoznamu advokátov je v rozpore so všeobecným cieľom smernice 98/5, ktorým je uľahčenie trvalého výkonu advokátskeho povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia, a porušuje najmä článok 3 ods. 2 smernice 98/5, podľa ktorého hostiteľský členský štát vykoná registráciu výlučne „po predložení osvedčenia, ktoré potvrdzuje jeho registráciu na príslušnom orgáne v jeho domovskom členskom štáte“.

2. Luxemburská vláda

22. Požiadavky súvisiace s jazykovými znalosťami sa týkajú bez rozdielu všetkých advokátov, ktorí sa chcú dať zaregistrovať do jedného zo zoznamov luxemburského štátu. Advokát sa totiž nemôže dovolávať svojho zahraničného profesijného titulu, aby

sa mohol pred luxemburskými orgánmi alebo luxemburskými súdmi vyjadrovať v inom jazyku než v úradných jazykoch obvykle používaných v Luxembursku.

23. Na tomto mieste je potrebné odkázať na rozsudok vo veci Haim týkajúci sa profesijnej skupiny zubných lekárov, ktorého dôvody rozhodnutia opierajúce sa o potrebnú spoľahlivosť v komunikácii so zákazníkmi, úradmi a stavovskými organizáciami hovoria v uvedenej veci v prospech požiadavky určitých jazykových znalostí advokátov, ktorí chcú vykonávať svoju činnosť v Luxembursku na základe profesijného titulu domovskej krajiny.

24. Keďže advokát, ktorý vykonáva svoje povolanie na základe profesijného titulu domovskej krajiny, smie poskytovať právne rady aj v oblasti luxemburského práva, je opodstatnené požadovať od takéhoto advokáta jazykové znalosti, ktoré mu umožňujú vedieť si prečítať a porozumieť luxemburským právnym textom.

25. Okrem toho je potrebné zdôrazniť, že blokové pokuty polície sa pri dopravných nehodách píše obvyčajne v nemčine, tak ako

aj luxemburské daňové zákony, čo predpokladá vyhľadávanie judikatúry a komentárov v nemeckom jazyku.

tov s kvalifikáciami z iných členských štátov, ktorí chcú vykonávať *trvalú činnosť na základe pôvodného profesijného titulu svojho domovského členského štátu*.

26. Navyše luxemburský jazyk sa používa zvyčajne v konaní pred nižšími súdmi, kde neplatí povinnosť zastúpenia luxemburského účastníka konania, ktorý sa osobne dostaví pred súd, aby sa obhájil, advokátom komory (Avocat à la Cour). Takisto sa množstvo Luxemburčanov vyjadruje v materinskom jazyku, keď prijímajú právne rady od advokáta.

29. Na to článok 3 ods. 1 zákona z roku 2002 ustanovuje, že „európski advokáti“ potrebujú na výkon advokátskeho povolania na základe profesijného titulu domovského členského štátu registráciu do zoznamu advokátov. Tá sa vykonáva podľa ods. 2 uvedeného predpisu po zložení ústneho jazykového testu, ktorý zahŕňa preverenie znalostí z francúzskeho, luxemburského a nemeckého jazyka.

27. Ako vyplýva z luxemburského rokovacieho poriadku advokátskej komory⁹, všetky profesijné a stavovské pravidlá boli napísané vo francúzskom jazyku.

1. Doslovné znenie smernice 98/5

30. Na zodpovedanie otázky, či je takáto požiadavka zlučiteľná s garanciami smernice 98/5, je potrebné preskúmať najprv jej doslovné znenie.

B — Posúdenie

28. Vopred je potrebné poukázať na to, že právna úprava, ktorá je predmetom sporu, sa týka preverenia jazykových znalostí advoká-

31. Smernica 98/5 neobsahuje v súvislosti s preverением jazykových znalostí žiadnu explicitnú právnu úpravu. Preto je potrebné preskúmať, či sa z nej dá aspoň implicitne vyvodiť, či a aké jazykové znalosti sa môžu požadovať. Článok 2 ods. 1 smernice upravuje, že každý advokát smie vykonávať trvalo činnosti advokáta vymedzené v jej článku 5 v ostatných členských štátoch na základe

⁹ — *Mémorial A*, č. 53, z 20. apríla 2005.

svojho profesijného titulu domovskej krajiny. Ako podmienku pritom článok 3 ods. 1 smernice 98/5 uvádza povinnosť registrácie na príslušnom orgáne dotknutého členského štátu. Na registráciu sa požaduje podľa článku 3 ods. 2 smernice predloženie osvedčenia o registrácii na príslušnom orgáne v jeho domovskom členskom štáte.

32. Smernica 98/5 vykonáva harmonizáciu v súvislosti s podmienkami registrácie.

33. Predloženie takéhoto osvedčenia je jedinou explicitne upravenou podmienkou v smernici 98/5, na ktorú sa viaže uskutočnenie registrácie. Z toho by sa dal odvodiť záver, že ďalšie podmienky — ako existencia preverenia jazykových znalostí — neboli zákonodarcom Spoločenstva úmyselne upravené, a preto sa neberú do úvahy. Tomu by zodpovedala aj nepodmienená formulácia¹⁰ článku 2 ods. 1.

10 — V tomto smere aj PERTEK, J.: La Communauté peut instituer un système de reconnaissance mutuelle des autorisations nationales d'exercice permettant de pratiquer toutes les activités typiques de l'avocat dans un État d'accueil. In: *La Semaine juridique — édition générale* 2001 II 10637, s. 2258, 2260.

34. Iný uhol pohľadu by vyplynul vtedy, ak by neexistovala žiadna právna úprava jazykového testu preto, lebo jeho možnosť by už bola implicitne upravená v iných ustanoveniach smernice 98/5. Podľa článku 6 ods. 1 podlieha advokát vykonávajúci činnosť na základe svojho profesijného titulu domovskej krajiny aj profesijným a stavovským pravidlám hostiteľského členského štátu. Z toho sa však nedá vyvodiť, že by bolo preverenie jazykových znalostí stanovené v profesijných pravidlách hostiteľského členského štátu automaticky zlučiteľné so smernicou 98/5. Inak by mohli členské štáty upraviť vo svojich právnych úpravách ľubovoľné sprísnenia pre „európskych advokátov“ a tým zároveň odporovať cieľom smernice 98/5. Článok 6 preto nie je možné vykladať tak, že povoľuje sporné preverenie.

35. Doslovné znenie smernice 98/5 hovorí teda proti zlučiteľnosti týchto ustanovení s jazykovým testom.

2. Ciele smernice 98/5

36. V zmysle článku 1 ods. 1 smernice 98/5 má táto smernica uľahčiť voľný pohyb stanovený v Zmluve týkajúci sa vykonávania advokátskeho povolania.

37. Prvý míľnik zákonodarného vývoja položila smernica Rady 77/249/EHS z 22. marca 1977 na uľahčenie účinného výkonu slobody právnikov poskytovať služby¹¹ (ďalej len „smernica 77/249“). Ďalším krokom bolo prijatie smernice Rady 89/48/EHS z 21. decembra 1988 o všeobecnom systéme uznávania diplomov vyššieho vzdelania udeľených pri ukončení odborného vzdelávania a prípravy v dĺžke trvania aspoň troch rokov¹² (ďalej len „smernica 89/48“).

38. Keďže smernica 89/48 platí pre veľký počet regulovaných povolání, nepovažovala sa za dostačujúcu pre realizáciu základných slobôd advokátov. Na základe osobitostí advokátskeho povolania bolo potrebné prijať osobitnú právnu úpravu, ktorá sa realizovala smernicou 98/5. Jej cieľ spočíva v uľahčení výkonu slobody usadiť sa určitej kategórii migrujúcich advokátov, to znamená tých, ktorí chcú byť činní na základe profesijného titulu domovskej krajiny¹³.

39. Nevyhnutnosť špeciálnej právnej úpravy vyplýva podľa odôvodnenia č. 5 smernice 98/5 zo zmenených potrieb osôb hľadajúcich právne rady týkajúce sa zahraničných transakcií pri uskutočňovaní vnútorného trhu, pri ktorých sa často prekrýva medzinárodné právo s právom Európskeho spoločenstva

a vnútroštátnym právom. Preto má smernica 98/5 na rozdiel od všeobecného systému uznávania diplomov (smernica 89/48) okrem iného uľahčiť začlenenie sa do právnického stavu v hostiteľskom členskom štáte.

40. Zavedenie jazykového testu na vnútroštátnej úrovni by však viedlo k tomu, že by bol prístup k advokátskemu povolaniu v inom členskom štáte vystavený porovnateľnej prekážke ako v rámci smernice 89/48: článok 4 tejto smernice povoľuje členským štátom upraviť skúšku spôsobilosti pre advokátske povolanie. Keďže jazykové a vecné skúšky sú vo svojom účinku porovnateľné, bolo by začlenenie sa do právnického stavu sotva „jednoduchšie“ než pri použití všeobecného systému uznávania diplomov. Tým by však bol ohrozený cieľ smernice 98/5, ktorá v porovnaní so smernicou 89/48 predstavuje realizáciu ďalšieho integračného kroku.

41. Na záver je potrebné zdôrazniť, že jazykové znalosti sú pre plodnú činnosť samozrejme veľmi dôležité. To platí najmä pre znalosti jednej alebo viacerých jazykov krajiny. Tieto znalosti sú v kontakte s klientmi a s orgánmi dotknutého členského štátu niekedy nevyhnutné. Pokiaľ by advokát sám nedisponoval uvedenými jazykovými znalosťami, musel by si nechať poradiť

11 — Ú. v. ES L 78, s. 17; Mim. vyd. 06/001, s. 52.

12 — Ú. v. ES L 19, 1989, s. 16; Mim. vyd. 05/001, s. 337.

13 — Rozsudok Luxembursko/Parlament a Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 8, bod 43.

advokátom, ktorý má potrebné jazykové znalosti. Z tohto hľadiska obmedzené alebo chýbajúce jazykové znalosti pôsobia aj na obsahovú činnosť dotknutého „európskeho advokáta“ a obmedzujú jeho pole pôsobnosti.

sie podľa článku 2 je výkon advokátskeho povolania v inom členskom štáte na základe profesijného titulu domovského členského štátu obmedzený na päť rokov.

42. V tejto súvislosti je potrebné opätovne poukázať na to, že problematika, ktorá je predmetom konania, sa týka činnosti advokátov vykonávanej na základe profesijného titulu domovského členského štátu a nie činnosti takzvaných vnútroštátnych advokátov, to znamená na základe profesijného titulu hostiteľského členského štátu. Už na základe toho nie je možné ukladať tejto skupine osôb „európskych advokátov“ tie isté požiadavky ako advokátom, ktorí chcú byť činní na základe profesijného titulu hostiteľského členského štátu.

44. Nápadné je, že registrácia na základe osvedčenia domovského členského štátu bola upravená od počiatku bez zmeny ako jediná podmienka výkonu povolania. Odôvodnenie Komisie k článku 2 jej návrhu smernice 98/5 hovorí výslovne v prospech „jedinej podmienky“ registrácie. Iba Európsky hospodársky a sociálny výbor vyslovil vo svojom stanovisku¹⁵ pochybnosti o riešení, podľa ktorého má byť poskytovanie právnych rád o práve prijímacieho členského štátu možné aj bez predchádzajúceho preverenia (jazykových) znalostí. Tieto pochybnosti sa však do ďalšieho zákonodarného procesu nedostali a nenachádzajú sa ani v príspevkoch Európskeho parlamentu a Rady.

3. História vzniku smernice 98/5

43. V prospech neprípustnosti jazykových testov hovorí aj preskúmanie zákonodarného procesu. Ten bol od prvého návrhu Komisie z 30. marca 1995¹⁴ až do konečného znenia zo 16. februára 1998 poznamenaný množstvom zmien. Tak napríklad v návrhu Kom-

45. Jedno z mála ustanovení, ktoré nebolo zmenené počas tvorby smernice 98/5, je teda spojenie registrácie so samotným predložením osvedčenia domovského členského štátu.

14 — Ú. v. ES C 128, 1995, s. 6.

15 — Ú. v. ES C 256, 1995, s. 14.

46. Toto poukazuje na skutočnosť, že všetky orgány, ktoré sa rozhodujúco zúčastnili zákonodarného procesu, nevychádzali z možnosti členských štátov smieť si upraviť jazykové požiadavky.

4. Judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa základných slobôd

47. Poznatky odvodené z doslovného znenia, stanovenia cieľa a histórie vzniku zodpovedajú aj všeobecnej judikatúre Súdneho dvora, ktorá sa týka príslušných základných slobôd.

48. Odchylny od tejto všeobecnej línie by sa však dalo pozeráť na rozsudky vo veciach Groener¹⁶ a Haim¹⁷. V nich Súdny dvor rozhodol, že jazykové požiadavky síce predstavujú prekážku výkonu slobôd zaručených Zmluvou, ale že sa dajú odôvodniť kogentnými dôvodmi verejného záujmu.¹⁸ K nim patrilo aj dorozumenie sa s pacientmi, ako aj so správnymi orgánmi a profesijnými organizáciami.

16 — Rozsudok z 28. novembra 1989, Groener, 379/87, Zb. s. 3967, body 17 až 20.

17 — Rozsudok zo 4. júla 2000, Haim, C-424/97, Zb. s. I-5123, body 52 až 61.

18 — Pozri rozsudky zo 6. júna 2000, Angonese, C-281/98, Zb. s. I-4139, body 42 až 44, a z 2. júla 1996, Komisia/Luxembursko, C-473/93, Zb. s. I-3207, bod 35.

49. V predmetných konaniach by mohli byť rozhodujúce porovnateľné dôvody, menovite slovná výmena medzi advokátom a mandantom, ochrana naposledy uvedeného pred nekvalifikovanými radami z dôvodu nedostatku jazykových znalostí advokáta, ako aj zabezpečenie riadneho výkonu spravodlivosti. Pokiaľ by sa rozhodnutia spomenuté v predchádzajúcom bode dali previesť na danú situáciu, hovorilo by to teda v prospech možnosti preverenia jazykov členského štátu.

50. Vo veci Groener považoval Súdny dvor írsku právnu úpravu, podľa ktorej je vymenovanie docenta na trvalý post na plný úväzok vo verejných inštitúciách odborného zamerania podmienené preukázaním dostatočných znalostí írskoho jazyka za zlučiteľnú s ustanoveniami nariadenia (EHS) č. 1612/68 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva¹⁹.

51. Pritom sa však opiera o článok 3 ods. 1 druhý pododsek nariadenia č. 1612/68, ktorý v súvislosti s jazykovými znalosťami uvádza výslovnú výnimku zo zásady odseku 1 druhej zarážky, podľa ktorej nie je možné použiť také vnútroštátne právne a správne predpisy, ktoré zamýšľajú alebo spôsobujú, že prísluš-

19 — Nariadenie Rady z 15. októbra 1968 (Ú. v. ES L 257, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 15).

níci zvyšných členských štátov nemajú prístup k ponúkanému miestu. Takéto výnimčné, resp. povolujúce pravidlo však práve smernica 98/5 neobsahuje.

tlivosti so zubným lekárom, ktorý má štátne občianstvo iného členského štátu a je tam usadený a atestovaný tým, že tento lekár musí mať potrebné jazykové znalosti na výkon svojej profesijnej činnosti.

52. Ďalej sa zakladajú tvrdenia Súdneho dvora na tom, že práve povolaniu docenta patrí na základe vyučovania a privilegovaného vzťahu k žiakom zásadná úloha pri realizácii vnútroštátnej politiky zachovania identity a kultúry. Luxemburské veľkoveľkovoľvodstvo sa síce nachádza v podobnom jazykovo osobitnom postavení²⁰ ako Írska republika. Povolanie advokáta sa však nedá porovnať s povolaním docenta. Zachovanie jazyka ako výrazu vnútroštátnej identity a kultúry nie je ani jeho úlohou, ani toho nie je schopný.²¹

53. Na základe zaznamenaných rozdielov nemôže vec Groener poslúžiť ako podklad pre tvrdenie v prospech vnútroštátneho preverenia jazykových znalostí.

54. V rozsudku vo veci Haim Súdny dvor určil, že príslušné orgány členského štátu môžu podmieniť uzavretie zmluvy zdravotnej poisťovne o poskytovaní zdravotnej staros-

55. Predmetné predpisy práva Spoločenstva vo veci Haim sa však od smernice 98/5 odlišujú v jednom rozhodujúcom bode.

56. Tak ustanovuje článok 18 ods. 3 smernice Rady 78/686/EHS z 25. júla 1978 o vzájomnom uznávaní diplomov, osvedčení a iných dokladov o formálnych kvalifikáciách zubných lekárov vrátane opatrení na uľahčenie efektívneho uplatňovania práva usadiť sa a slobody poskytovať služby²² (ďalej len „smernica 78/686“), že členské štáty sa musia postarať, aby dotknuté osoby podľa smernice 78/686 nadobudli v záujme svojich pacientov jazykové znalosti, ktoré sú potrebné v hostiteľskom členskom štáte. Porovnateľné ustanovenie však smernica 98/5 neobsahuje.

57. Smernica 78/686 sa síce v prípade Haim nedá použiť, keďže pán Haim nenadobudol svoj diplom zubného lekára v EÚ, ale

20 — Rozsudok Komisia/Luxembursko, už citovaný v poznámke pod čiarou 18, bod 35.

21 — Pozri MCMAHON, B.: *Common Market Law Review* 1990, s. 136, 137.

22 — Ú. v. ES L 233, s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. 67.

v Turecku. Vyjadrenia generálneho advokáta Mischo²³ v tejto veci, však ukazujú, že rozhodnutie Súdneho dvora povoľujúce jazykové požiadavky sa dá odvodiť z osobitného ustanovenia článku 18 ods. 3 smernice 78/686. Podľa nich musí platiť jazyková podmienka, ktorú uvedená smernica ukladá občanom Únie, ktorí nadobudli diplomy v iných členských štátoch, a tým spadajú do rozsahu pôsobnosti článku 18 ods. 3, o to viac aj pre príslušníkov iných členských štátov, ktorí nadobudli diplomy v tretích štátoch.

58. Preto nemôže ani rozsudok vo veci Haim na základe rozdielov voči prejednávanej veci slúžiť ako argument na preverenie jazykových znalostí v rámci smernice 98/5.

5. Judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa smernice 98/5

59. Z judikatúry Súdneho dvora sa dajú vyvodiť ďalšie výpovede proti prípustnosti jazykového testu, a síce z rozsudku vo veci Luxembursko/Parlament a Rada²⁴.

23 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mischo 19. mája 1999, Haim, C-424/97 (rozsudok zo 4. júla 2000, Zb. s. I-5123), body 89 až 91.

24 — Rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 8, body 32 až 44.

60. V rámci tohto konania musel Súdny dvor rozhodnúť o žalobe o neplatnosť, ktorú podalo Luxembursko v súvislosti so smernicou 98/5. Luxembursko v nej popiera platnosť smernice 98/5 okrem iného preto, lebo neupravuje preventívnu kontrolu znalostí práva advokátov činných na základe ich profesijného titulu domovskej krajiny, ktoré sa týkajú práva hostiteľského členského štátu. Toto vraj obmedzuje ochranu spotrebiteľa a záujem riadneho výkonu spravodlivosti ako prejavu kogentných dôvodov verejného záujmu.

61. Vo svojom rozsudku však Súdny dvor zamietol toto tvrdenie Luxemburska. Pri vydaní koordinačných opatrení je úlohou zákonodarcu Spoločenstva, aby vzal do úvahy verejné záujmy členských štátov a určil pre zachovanie týchto záujmov akceptovateľnú úroveň ochrany v Spoločenstve.²⁵ V bodoch 34 až 43 Súdny dvor jednotlivo uvádza, že smernica vo svojich článkoch 4, 5, 6 a 7 už uvádza dostatočné preventívne opatrenia na zachovanie uvedených záujmov.

62. Súdny dvor v inom rozsudku uvádza, že advokát vykonávajúci svoje povolanie na základe profesijného titulu domovského

25 — Rozsudky Luxembursko/Parlament a Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 8, bod 32, a z 13. mája 1997, Nemecko/Parlament a Rada, C-233/94, Zb. s. I-2405, bod 17.

členského štátu je napríklad povinný, aby tento titul uvádzal pre informáciu spotrebiteľa aj v úradnom jazyku svojho domovského členského štátu, aby sa zabránilo zámene s profesijnými titulmi hostiteľského členského štátu. Okrem iného podlieha určitým obmedzeniam, ktoré sa týkajú rozsahu a spôsobov výkonu povolania, ako aj profesijným a stavovským pravidlám hostiteľského členského štátu. Rozhodnutím pre tento druh a túto úroveň ochrany spotrebiteľa a zabezpečenia riadneho výkonu spravodlivosti namiesto systému preventívnej kontroly vecných znalostí neprekročil zákonodarca Spoločenstva hranice svojej voľnej úvahy.

63. Následne je potrebné preskúmať, či sa tieto vyjadrenia Súdneho dvora dajú použiť pre nezlučiteľnosť jazykového testu so smernicou 98/5. Na to by museli byť splnené dve podmienky. Jednak sa vyjadrenia Súdneho dvora týkajú preskúmania (vecných) znalostí práva hostiteľského členského štátu. To isté by muselo platiť aj pre preverenie jazykových znalostí. Okrem toho bol rozsudok vydaný v rámci žaloby o neplatnosť. Zo skutočnosti, že zákonodarca Spoločenstva neprekročil hranice voľnej úvahy, by muselo vyplývať, že členské štáty nesmú upraviť žiadny iný ochranný systém.

64. Pokiaľ ide o prvú podmienku, totiž porovnateľnosti preverenia znalostí práva s jazykovým testom, je potrebné poukázať na to, že — ako uvádza Súdny dvor —

zákonodarca Spoločenstva neodstraňuje povinnosť týkajúcu sa znalosti vnútroštátneho práva, ale iba oslobodzuje advokáta od toho, aby tieto znalosti *vopred* preukázal. Týmto Súdny dvor akceptuje, že (právne) znalosti sa môžu nadobudnúť postupne praktickou činnosťou.

65. Aj jazykové znalosti sa dajú postupne zlepšovať každodennou prácou v hostiteľskom členskom štáte. Navyše zasahuje mechanizmus ochrany týkajúci sa znalostí práva rovnako v prípade jazykových nedostatkov: aj v tomto prípade slúži záväznosť zásad výkonu advokátskeho povolania hostiteľského členského štátu na to, aby sa zamedzilo ujme mandantov. Platné zásady obsahujú podľa predlohy bodu 3.1.3 predpisov prijatých Radou advokátskych komôr členských krajín EÚ (CCBE) disciplinárne a právne zabezpečenú povinnosť odmietnuť mandát, keď advokát vie alebo musí vedieť, že mu chýbajú potrebné znalosti. To sa samozrejme dá preniesť na chýbajúce jazykové znalosti.

66. Pokiaľ teda jeho jazykové schopnosti nepostačujú, aby zrozumiteľne posúdil skutkový stav pri použití príslušných právnych noriem, nesmie rovnako ako pri chýbajúcej znalosti práva prevziať mandát.

67. Tým sa dajú výpovede Súdneho dvora o vecných znalostiach použiť na jazykové znalosti.

68. Okrem toho musí byť splnená aj druhá podmienka. Na prvý pohľad by sa dalo tvrdiť, že okolnosť, že zákonodarca Spoločenstva zostal na základe ustanovenia ochranného mechanizmu bez predchádzajúceho preverenia v rámci svojej voľnej úvahy, nevedie automaticky k zákazu odlišného systému. V skutku sa nedá vyvodiť z vyjadrení Súdneho dvora, že by sa mechanizmus predbežnej kontroly nemohol nachádzať v rámci voľnej úvahy, ktorá patrí zákonodarcovi Spoločenstva.

69. Táto otázka však nemôže byť zamenená s tou, ktorá sa pýta na možnosti, ktoré zostali členským krajinám *po tom, čo* sa zákonodarca Spoločenstva rozhodol pre — právne prípustný — ochranný mechanizmus. Pokiaľ zákonodarca Spoločenstva už raz právne upravil určitý variant, nesmú sa členské štáty — s výhradou výslovného zmocnenia — od nej viac odchyliť.

70. Tým je splnená aj druhá podmienka. Vyjadrenia Súdneho dvora v konaní vo veci Luxembursko/Parlament a Rada týkajúce sa žaloby o neplatnosť smernice 98/5 majú preto význam aj pre toto konanie. Preskú-

maním doslovného znenia, ako aj histórie vzniku, ktorým sa dospelo k záveru o nezlučiteľnosti preverenia jazykových znalostí so smernicou 98/5, sa tým judikatúra Súdneho dvora potvrdila.

6. Účinky smernice 2005/36

71. Pravdepodobne je potrebné vykladať smernicu 98/5 vo svetle novej smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií²⁶ (ďalej len „smernica 2005/36“). Tá vo svojom článku 53 uvádza, že osoby využívajúce uznávanie odbornej kvalifikácie majú znalosť jazykov potrebnú na výkon povolania v hostiteľskom členskom štáte.

72. V uvedenom konaní ide naopak o výkon činnosti v hostiteľskom členskom štáte na základe profesijného titulu domovskej krajiny. Ako Súdny dvor vo veci Luxembursko/Parlament a Rada uviedol o rozdielnom

26 — Ú. v. EÚ L 255, s. 22.

zaobchádzaní oboch skupín advokátov²⁷, nie sú obe uvedené skupiny navzájom porovnateľné.²⁸

73. Z toho je potrebné dospieť k záveru, že pre spornú oblasť výkonu advokátskej činnosti na základe profesijného titulu domovskej krajiny nie je možné uplatniť tvrdenia z oblasti činnosti na základe profesijného titulu hostiteľského členského štátu. Smernicu 98/5 preto nie je možné vyložiť vo svetle smernice 2005/36. Zostáva sa preto pri závere nezlučiteľnosti jazykového testu s predtým uvedenou smernicou.

7. Porovnanie so smernicou 77/249

74. Nakoniec aj porovnanie so smernicou 77/249 smeruje k zákazu predchádzajúceho jazykového testu. Ako vyplýva z argumentácie Luxemburska v rámci veci Luxembursko/Parlament a Rada²⁹, Luxemburské veľkovojsvodstvo nepopiera možnosť zahraničných advokátov vykonávať použitím

smernice 77/249 na základe profesijného titulu domovskej krajiny poradenskú činnosť o práve hostiteľského členského štátu bez toho, že by predtým museli preukázať jazykové znalosti.

75. Potom hovorí veľa v prospech toho, že to platí aj v súvislosti so smernicou 98/5. Pretože pokiaľ ide o predpisy, ktoré sú v tomto prípade rozhodujúce, sú obe smernice analogické. Jediný rozdiel spočíva v tom, že jedna sa nachádza v práve poskytovania služieb, zatiaľ čo iná v oblasti článku 43 ES a nasl.

76. Dalo by sa však tvrdiť, že práve z tohto vyplýva podstatný rozdiel, ktorý odôvodňuje odlišné zaobchádzanie. Pretože len advokát poskytujúci služby sa zdržiava iba krátko vždy v inom členskom štáte a vykonáva tam výrazne menej mandátov než usadený advokát. Tým by mohlo byť ohrozenie mandantov nekvalifikovanými právnymi radami menšie v rámci smernice 77/249 než v rámci smernice 98/5.

77. Pri presnejšej úvahe tomu však tak nie je. Ako vyplýva z opačného výkladu týkajúceho sa článku 4 ods. 1, 2 a 4, ako aj z článku 7 ods. 2 smernice 77/249, advokát vykonáva-

27 — Rozsudok Luxembursko/Parlament a Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 8, body 20 až 29.

28 — Kritický k postupu Súdneho dvora, ale v závere súhlasne CABRAL, P.: *Common Market Law Review* 2002, s. 140 až 143.

29 — Rozsudok Luxembursko/Parlament a Rada, už citovaný v poznámke pod čiarou 8, body 20 a 21; v tomto smere pozri FRIDEN, G.: *Cour de justice des communautés européennes, Annales du droit luxembourgeois* 2000, s. 283, 284.

júci služby v rovnakej miere ako usadený „európsky advokát“ totiž nepodlieha profesijným a stavovským pravidlám, ako aj s tým spojenými disciplinárne — právnymi možnosťami potrestania hostiteľským štátom. Tento menší „zastrašovací potenciál“ by mohol viesť skôr uvedenú osobu k riskantnému chovaniu v súvislosti s chýbajúcimi jazykovými znalosťami. Okrem toho by mohol byť usadený advokát na základe svojho úzkeho kontaktu s miestnym právnym systémom a tamojšími jazykmi v zásade skôr schopný ponúknuť spoľahlivé právne rady.³⁰

78. Preto riziká ohrozujúce mandantov, ako aj riziká vyplývajúce z riadneho výkonu spravodlivosti v dôsledku nedostatočných jazykových znalostí usadeného „európskeho advokáta“ minimálne nie sú väčšie ako v rámci čisto advokátskej služby.

8. Predbežný návrh

79. Z toho všetkého vyplýva, že príslušné orgány hostiteľského členského štátu nie sú oprávnené podmieniť výkon advokátskeho

povolania na základe profesijného titulu domovského členského štátu v hostiteľskom členskom štáte, teda v inom členskom štáte než tom, v ktorom bola získaná kvalifikácia, absolvovaním predchádzajúcej jazykovej skúšky.

80. Hoci by aj Súdny dvor zastával názor, že jazykové preverenie je v zásade zlučiteľné s garanciami smernice 98/5, vzniká okrem toho otázka, či táto smernica pripúšťa aj v Luxemburgu platné požiadavky na jazykové znalosti.

81. Ako už bolo vyššie uvedené, sporné preverenie jazykových znalostí zahŕňa francúzsky, nemecký a luxemburský jazyk.

82. Podľa článku 3 zákona z roku 1984 o jazykovom režime³¹ je v Luxembursku možné použiť všetky tri jazyky v oblasti správy, ako aj v súdnictve. Toto však neodôvodňuje v žiadnom prípade v zmysle primeranosti predchádzajúcu znalosť všetkých týchto troch jazykov „európskym advokátom“.

30 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo 24. februára 2000 vo veci Luxembursko/Parlament a Rada (rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 8), bod 43 a nasl.

31 — *Mémorial A*, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, s. 196 a nasl.

83. Ako totiž vyplýva z článku 2 uvedeného zákona, sú všetky zákony a právne predpisy, ktoré ich vykonávajú v Luxembursku, napísané vo francúzskom jazyku. Podľa vyjadrení Luxemburského veľkovožvodstva je francúzština aj jazykom profesijných a stavovských pravidiel advokátov. Iba časti všeobecného daňového práva, menovite daňový zákon prebratý zo Spolkovej republiky Nemecko, sú v nemeckom jazyku.

84. Tým nie je prinajmenšom znalosť luxemburčiny — a rovnako aj nemčiny — v žiadnom prípade bezpodmienečne potrebná, aby v zmysle ochrany mandanta, ako aj riadneho výkonu spravodlivosti boli zaručené spoľahlivé právne rady.

85. Prvý žalobný dôvod je teda dôvodný.

V — O druhom žalobnom dôvode: Zákaz vykonávania činnosti osoby s adresou na účely doručovania („domiciliaire“)

A — Tvrdenia účastníkov konania

1. Komisia

86. Podľa článku 5 ods. 1 smernice 98/5 má advokát činný na základe profesijného titulu

domovskej krajiny pri zohľadnení určitých výnimiek upravených v článku 5 ods. 2 a 3 smernice 98/5 právo vykonávať tie isté činnosti ako advokát usadený na základe profesijného titulu hostiteľského členského štátu. Členské štáty tak nemajú právo upraviť v rámci prebratia smernice 98/5 inú výnimku. Zákaz byť osobou s adresou na účely doručovania je preto v rozpore s článkom 5 ods. 1 smernice 98/5.

87. Na rozdiel od tvrdení, ktoré uviedla luxemburská vláda, nie je možné porovnávať „európskeho advokáta“ s luxemburským advokátom, ktorý je zapísaný v zozname advokátov II (advokátsky čakateľ — avocat stagiaire), ktorému je zakázaná aj činnosť ako osoby s adresou na účely doručovania. Zatiaľ čo sa uvedený zoznam týka advokátov, ktorí môžu pracovať v advokácii, ale ktorých konečná možnosť vykonávať túto činnosť ešte závisí od absolvovania záverečnej praktickej skúšky, v prípade „európskeho advokáta“ ide o advokáta, ktorý môže plne vykonávať túto činnosť.

88. Aj požiadavka znalosti miestneho práva nemôže odôvodňovať žiadne obmedzenie činností advokáta činného na základe profesijného titulu domovského členského štátu. Možnosť luxemburskej vlády odvolávať sa na ohrozenie verejného poriadku ako odôvodnenia predpokladá existenciu skutočného a dostatočne závažného ohrozenia, ktoré sa dotýka základného záujmu spoločnosti, čo však v prípade výkonu činnosti ako osoby s adresou na účely doručovania advokátom,

ktorý môže vykonávať činnosť advokáta v inom členskom štáte, nie je dané.

89. Aby sa zaručila plná účinnosť článku 5 ods. 1 smernice 98/5, upravuje článok 6 ods. 3 smernice 98/5 pre členské štáty možnosť požadovať od advokáta, ktorý vykonáva povolanie na základe profesijného titulu domovského členského štátu, aby uzavrel zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone povolania alebo aby sa stal členom profesijného záručného fondu.

2. Luxemburská vláda

90. Luxemburský zákonodarca zamýšľal vyhradiť na účel ochrany verejného poriadku zákonom z roku 1999 činnosť osoby s adresou na účely doručovania spoločnosťami advokátom, ktorí poznajú miestne právo a miestnu prax, aby sa tak zamedzilo určitým nepriaznivým okolnostiam, ktoré by poškodzovali luxemburský trh a ktoré by súviseli s fiktívnymi osobami s adresou na účely doručovania.

91. V miere, v akej má osoba s adresou na účely doručovania úlohu, aby preskúmala, či spoločnosť spĺňa právne predpoklady týkajúce sa prístupu k povolaniu, ako aj miestnych ustanovení na zriadenie sociálnych účtov a k zvolaniu valného zhromaždenia, vyžaduje výkon činnosti osoby s adresou na účely doručovania profesijnú skúsenosť

v oblasti práva obchodných spoločností a jeho dobré znalosti, čo primárne luxemburského zákonodarcu k tomu, aby vyňal advokátov, ktorí sú uvedení na zozname II (advokátski čakatelia — „avocats stagiaires“), a „európskych advokátov“ z tejto činnosti.

92. Pokiaľ advokáti vykonávajú svoje povolanie na základe svojho profesijného označenia domovskej krajiny, nie sú advokáti, ktorí sú plne oprávnení vykonávať činnosť advokáta vo svojom domovskom členskom štáte, postavení na rovnakú úroveň advokátom hostiteľského členského štátu. Podľa smernice 98/5 (pozri odôvodnenie č. 4) však majú možnosť začleniť sa po určitej dobe potrebnej na získanie profesijných skúseností a pri zachovaní predpokladov uvedených v článku 10 smernice 98/5 do právnického stavu v hostiteľskom členskom štáte. Počas tejto uvedenej doby môžu „európski advokáti“ podľa článku 5 ods. 4 zákona z roku 2002, ako je to aj v prípade advokátskych čakateľov (avocats stagiaires), konať len spoločne s advokátom komory (avocat à la Cour), ktorý nesie právnu zodpovednosť za právne úkony, ktoré mu boli vyhradené na základe zákona a nariadenia.

B — Posúdenie

93. Najprv je potrebné sa pridržať faktu, že luxemburská právna úprava, podľa ktorej len

advokáti, ktorí sú zapísaní na zozname I, sa môžu stať osobami s adresou na účely doručovania, tým iných advokátov z tejto činnosti vylučuje. V jednotlivosti sú to advokáti zapísaní na zoznamoch II až IV.

pina totiž nie je porovnateľná s „európskymi advokátmi“ preto, lebo poslední menovaní sú advokáti, ktorí disponujú plnou profesijnou spôsobilosťou. Tieto dve skupiny sú teda príliš rozdielne na to, aby mohli byť v tomto smere podriadené rovnakej právnej úprave.

94. Títo „vylúčení“ advokáti nemôžu teda vykonávať rovnaké profesijné činnosti ako advokáti, ktorí ich vykonávajú na základe príslušného profesijného titulu hostiteľského členského štátu, ktorí sú tam usadení.

98. Takéto rozdielne zaobchádzanie nemôže byť odôvodnené ani tým, že úlohy spojené s činnosťou osoby s adresou na účely doručovania vyžadujú profesijnú skúsenosť, ako aj osobitnú znalosť právnej situácie, najmä práva obchodných spoločností a prax na mieste. Nielen z dôvodov právneho ručenia vyžaduje právnická činnosť neustále určitú mieru starostlivosti a znalosti právnej matérie.

95. Právna úprava, ktorá je predmetom prejednávanej veci, tým docieľuje účinok, ktorý neguje základné právo vykonávať rovnaké profesijné činnosti advokáta upravené v článku 5 ods. 1 smernice 98/5 na základe profesijného titulu domovského členského štátu.

96. Článok 5 ods. 1 smernice 98/5 síce členským štátom povoľuje upraviť určité výnimky z tohto základného práva, ale právna úprava, ktorá je predmetom prejednávanej veci, nezodpovedá žiadnej zo skutkových podstát upravených v tejto súvislosti v odsekoch 2 a 3.

99. Okrem toho v prípade práva obchodných spoločností ide o právnu oblasť, ktorá je na úrovni práva Spoločenstva porovnateľným spôsobom silne harmonizovaná. Z tohto pohľadu by mohli v domovskom členskom štáte „európskeho advokáta“ platiť podobné právne úpravy.

97. Proti tomu sa ani nedá namietať, že dokonca určití luxemburskí advokáti, a síce tí, ktorí sú zapísaní v zozname II ako „avocats stagiaires“, nemôžu byť osobami s adresou na účely doručovania. Táto sku-

100. Či je možné kvalifikovať povinnosť, ktorá je predmetom sporu, ako požiadavku

„ordre public“, nie je už s ohľadom na súvisiace prísne kritériá judikatúry Súdneho dvora potrebné preskúmať hlbšie.³² V tomto prípade nie je možné ani určiť, ktorý základný záujem spoločnosti by mal byť chránený právnou úpravou, ktorá je predmetom sporu, a prečo by malo existovať skutočné a aktuálne ohrozenie takéhoto záujmu.

stanovisko vysvetľuje, že tvrdenie Komisie, podľa ktorého predstavuje požiadavka ročného opätovného predkladania osvedčenia o registrácii na príslušnom orgáne domovského členského štátu v súvislosti s ustanoveniami smernice 98/5 neodôvodnené správne zaťaženie, vzala na vedomie.

101. Druhý žalobný dôvod je teda rovnako dôvodný.

103. Komisia však poukazuje na to, že v čase prejednávania veci sa táto požiadavka, ktorá je v rozpore so znením smernice 98/5 z dôvodov uvedených v odôvodnenom stanovisku, naďalej nachádza v zákone preberajúcom smernicu 98/5 do luxemburského práva.

VI — O treťom žalobnom dôvode: Povinnosť každoročne predložiť osvedčenie domovského členského štátu

A — Tvrdenia účastníkov konania

1. Komisia

2. Luxemburská vláda

102. Podľa názoru Komisie luxemburská vláda vo svojej odpovedi na odôvodnené

104. Čo sa týka tohto bodu, Luxemburská vláda poukazuje na svoju odpoveď na odôvodnené stanovisko. V nej vzala na vedomie tvrdenie Komisie, že povinnosť, ktorá je predmetom sporu, predstavuje neodôvodnené administratívne zaťaženie.

32 — Rozsudky z 10. júla 1986, Segers, 79/85, Zb. s. 2375; z 29. októbra 1998, Komisia/Španielsko, C-114/97, Zb. s. I-6717, a z 9. marca 2000, Komisia/Belgicko, C-355/98, Zb. s. I-1221.

B — *Posúdenie*

105. Pokiaľ ide o požiadavku upravenú v článku 3 ods. 2 zákona z roku 2002 predložiť každoročne potrebné osvedčenie vystavené domovským členským štátom, je potrebné najskôr konštatovať, že luxemburská vláda v tejto súvislosti zrejme porušenie Zmluvy uznala.

106. Vo veci je k tejto požiadavke luxemburského práva potrebné uviesť, že ide o povinnosť, ktorá nie je v smernici 98/5 výslovne upravená. Prípustnosť takejto požiadavky sa nedá ani iným spôsobom z tejto smernice odvodiť. Oveľa skôr je takáto požiadavka v rozpore s cieľmi sledovanými touto smernicou a v nej zakotvenými mechanizmami.

107. Tak zaväzuje smernica 98/5 domovský členský štát k spolupráci s hostiteľským členským štátom. To ukazuje najmä v článku 7 ods. 2 v druhom pododseku

smernice upravená povinnosť, aby bol príslušný orgán jedného alebo viacerých hostiteľských členských štátov informovaný o začatí disciplinárneho konania.

108. V luxemburskom práve upravená povinnosť predstavuje najmä svojim každoročným opakovaním správne zaťaženie, ktoré nezodpovedá ani zásade primeranosti.

109. Tretí žalobný dôvod je tiež dôvodný.

VII — O trovách

110. Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Luxemburské veľkovevodstvo vo svojich dôvodoch nemalo úspech, je opodstatnené zaviazat' ho na náhradu trov konania.

VIII — Návrh

111. Na základe vyššie uvedeného navrhujem Súdnemu dvoru

1. určiť, že Luxemburské veľkovejvodstvo si tým, že na účely usadenia na základe profesijného titulu domovskej krajiny ponechalo v platnosti preverovanie jazykových znalostí, zákaz výkonu činnosti ako osoby s adresou na účely doručovania (*domiciliaire*) a povinnosť každoročne predkladať osvedčenie domovského členského štátu, nespĺnilo svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES zo 16. februára 1998 o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia;
2. zaviazat' Luxemburské veľkovejvodstvo na náhradu trov konania.